

mulighed for at placere et strafferetligt ansvar hverken på indehaveren personligt eller på virksomheden som sådan. Der vil alene være mulighed for at straffe den pågældende ansatte.

Der er imidlertid efter Straffelovrådets opfattelse generelt grund til at nære nogen tvivl om det objektive bødeansvars præventive nytteværdi, og navnlig må man spørge, om strafferetten kan forsvare at opretholde lovregler om ansvar for objektive overtrædelser, som de tiltalte ikke kan gøre for.

Der henvises i øvrigt herom til betænkningens kap. 9 (s. 129-144) og kap. 10 (s. 145-152), hvor der er redegjort nærmere for spørgsmålet om objektivt individualansvar og for rådets forslag om ophævelse af sådanne bestemmelser.

Om Justitsministeriets overvejelser henvises til pkt. 3.2. nedenfor.

2.8. Bødens udmåling og betaling

Anvendelsen af bødestraf i sager om kollektivansvar følger straffelovens almindelige regler. Bøden udmåles som sumbøde (dvs. et samlet beløb, f.eks. 10.000 kr., i modsætning til 10 dagbøder á 1.000 kr.). Ud over hensynet til lovovertrædelsens beskaffenhed og grovhed, jf. straffelovens § 80, fremhæver § 51, stk. 3, særligt hensynet til den skyldiges betalingsevne. Det har derfor støtte i loven, at den bøde, som pålægges en juridisk person, kan blive væsentlig større end den, som udmåles over for strafskyldige enkeltpersoner.

Det må efter Straffelovrådets opfattelse betragtes som en mangel ved loven – dog nærmest af formel karakter – at § 51, stk. 3, ikke nævner hensynet til den ved lovovertrædelsen opnåede eller tilsigtede fortjeneste. Straffelovrådet foreslår derfor, at der til § 51, stk. 3, om »særligt hensyn til den skyldiges betalingsevne« føjes ordene »og til den opnåede eller tilsigtede fortjeneste eller besparelse«. Tilføjelsen vil også gælde bøder, der udmåles over for enkeltpersoner.

Det er en selvfølge, at afsoning af forvandlingsstraf for ubetalte selskabsbøder ikke kommer i betragtning. Af ordensmæssige grunde foreslår Straffelovrådet dog en tilføjelse til straffelovens § 54, hvorved det fastslås, at der ikke fastsættes forvandlingsstraf for bøder, der idømmes juridiske personer.

Straffelovrådet overvejer i betænkningen, om en juridisk person, der har fået pålagt en bøde, kan gøre regres gældende mod en ansat, som virksomheden anser som ansvarlig for lovovertrædelsen, dvs. kræve et beløb betalt af den ansatte svarende til den pålagte bøde. Ifølge rådet har spørgsmålet formentlig større principiel end praktisk interesse. Rådet mener, at spørgsmålet må besvares benægtende. Når en

straffesag er afgjort, bør der ikke ved en senere sag i civilretlige former kunne ske en ændring af den ansvarsplacering og den udmåling af ansvarssubjektets bødetilsvar, som har fundet sted.

Straffelovrådet foreslår derfor, at der i straffelovens § 52 som nyt stk. 8 optages en bestemmelse om, at den bødefældte ikke kan kræve bøden betalt eller erstattet af andre. Bestemmelsen vil omfatte både fysiske og juridiske personer.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kap. 11 om sanktioner m.v. (s. 153-167) og kap. 12 om regres og skattemæssige spørgsmål (s. 168-176). Der henvises endvidere til bemærkningerne til § 51, stk. 3, § 52, stk. 8, og § 54, stk. 3, i lovforslagets § 1, nr. 2, 3 og 4.

Om Justitsministeriets overvejelser henvises til pkt. 3.1. nedenfor.

2.9. Forældelse

Det følger af straffelovens § 93, stk. 1, nr. 1, at en juridisk persons strafansvar som hovedregel forældes på 2 år, fordi straffen aldrig kan overstige bøde. En længere forældelsesfrist vil dog gælde, dels i medfør af § 92, stk. 2, 2. pkt., om unddragelse af told eller afgift, dels efter § 93, stk. 3, om visse overtrædelser af skattekontrolloven, og endelig i medfør af specielle særlovsbestemmelser om en længere frist end 2 år.

Straffelovrådet finder, at de her nævnte regler om forældelse af juridiske personers strafansvar bør opretholdes. Man finder ikke grund til at foreslå en bestemmelse, efter hvilken forældelsesfristen for en juridisk person ikke kan være kortere end den, der gælder for fysiske personer med hensyn til den samme lovovertrædelse. En sådan bestemmelse ville alligevel i langt de fleste tilfælde føre til en forældelsesfrist på 2 år, fordi den af fysiske personer forskyldte straf normalt er en bøde, jf. herved § 93, stk. 1, nr. 1. Den ovennævnte hovedregel om en 2 års forældelsesfrist for juridiske personer er ifølge rådet en enkel løsning, men den kan naturligvis fraviges i en særlov, hvor forholdene taler for det.

Forældelsesfristen for en juridisk person afbrydes efter samme regler som fristen i forhold til en fysisk person, jf. straffelovens § 94, stk. 4. Der findes i retspraksis eksempler på, at et fristafbrydende skridt over for en enkeltperson, der har handlet på en juridisk persons vegne, også er tillagt virkning i forhold til den juridiske person. Med hensyn til den omvendte situation er der eksempler på, at et fristafbrydende skridt over for en juridisk person er tillagt virkning i forhold til ansvarlige enkeltpersoner.

Straffelovrådet kan tiltræde, at fristafbrydelse over for personer, der har handlet på vegne af en juridisk